Anmeldelser

Danmarks Radio Årbog 1985,
Red. af Ernst Trautmann
(ansvarlig) og Jens Bang,
DR, 1985, 168 s., kr. 80,-.

Anmeldt af: Sigurd Schmidt
og Ilja Wechselmann, RUC.

En årbog er et led i en lang krønike, som fortsættes med nye bidrag til institutionens historie en gang om året. Da institutionen er DR og Årbogen er det officielle bidrag, er det naturligt at antage, at de enkelte indslag i denne mosaik, som årbogen er bygget af, mere søger at være repræsentable end polemiske.

Det passer også nogenlunde, når vi går til de forskellige stykker, som officials har skrevet i bogens diskuterende del, som vel kommer nærmest til en analyse af institutionens forskellige "Ve'er og Vel'er".

Heller ikke i de mere serviceprægede dele af bogen kan man finde noget, der sætter alvorlige spørgsmålstejn ved institutionen - og det skal man altså heller ikke forvente. Til gengæld dokumenterer bogen DR's alsidighed. Og det er vigtigt i forhold til satellitprogrammer og TV 2.

Som et stykke mediedebat eller som præsentation af forskning er årbogens indlæg veloplagte, men altså ikke særlig centrale. Det er sådan set ligegyldigt om vi vender os til den poli-

tiske frontspids, som radiorådsmedlem Birte Weiss har indledt bogen med - om Censur, fromhed og boykot - eller vi tager det mere forskningsmæssige, hvor Erik Norhdahl Svendsen fra DR's medieforskningsafdeling i en fortrinlig lille undersøgelse om "Børnene i badevandet" bevidstgør os om væsentlige forskelle mellem generationernes måde at konsumere DR's produkter på: Der viser sig store forskelle både i den autoritet, som medierne tillægges, og også i de måder der iøvrigt lyttes og ses. Men konklusionerne på disse vigtige betragtninger har det som alt andet i årbogen: Lidt almindelig henstilling til det politiske miljø, som har ansvaret for institutionens skæbne, om at passe godt på og huske, at det er i de ældre generationer med deres aldersspecifikke radio- og TV-kultur, at vi har beslutningstagerne for den kommende udvikling af medierne. Ikke så meget blandt de unge.

Nordahl Svendsen har her fat på en central forklaring på DR's krise, nemlig, at man har undladt at tage nye generationer ind. Det er medvirkende til, at DR ikke har så stor appel til unge, og at forsøget på at indfange dem, gøres med pop. I sit videre perspektiv er dette et forhold, der har mulighed for at sætte DR skakmat i konfrontationen med de nye tiders (satteliternes og TV 2's) underholdning: Pop og reklamer.

Der er flere indslag af samme bløde slags. Og det skønt emnerne kan være nok så kontroversielle: "Reklamer i DR", "TV på vej mod 90'erne" m.m. Derfor har vi valgt at anskue denne årbog mere bogstaveligt: dens intention af krønike eller føljeton afslører sig,

hvis man betragter årbogen som et portræt af dens tid. Det kan man f.eks. ved at sammenligne 85'-årgangen med tidligere årbøger. Går vi et stykke tilbage, springer forskellene i øjnene.

Så bliver det naturligvis pludselig centralt at se på f.eks. reklamer i DR i en helt anden belysning. Reklamer bliver da noget af det mest karakteriserende for hele mediedebatten sammen med emner som f.eks. monopolbruddet. Vi tager Lars Persson fra Radioens kultur og Samfundsafdeling og ser på hans syn på sagen. Vi kunne med den placering, han har i hierarkiet, forvente os en kulturpolitisk orienteret redegørelse for disse sammenhænge. Måske kunne vi også forvente os en vis skepsis overfor reklamer, som kunne anses for et modstykke til hans egen afdelings måde at producere på og analysere samfundsmæssige forhold på.

Men nej, vi befinder os i konservatismens og materialismens 1985. De eneste argumenter, der tæller er forretningsmæssig kalkule. Slet og ret. Og det er den røde tråd i Perssons indlæg. Indlæggets tone er ellers nok så profileret i forhold til de andre indlægs diplomati: (Om Lokalradio- og TV-forsøg) "... man (afsatte) totalt 6 millioner kr. til både radio og TV-forsøg, og resultatet er, at der aldrig blev tale om forsøg, men om mange senderes konstante døds-kamp, således at vi i dag står med en række hobby-lignende erfaringer som grundlag for en eventuel permanent lovgivning på området". (s. 35). Men hvad hjælper det, når det blot er de 6 millioner kr., som er ledetråden i det fortsatte ræsonnement og ikke hobbyismen? Eller den eventuelt manglende kvalitet i indholdet?

Til sammenligning og historieserier har vi valgt et indlæg af Ole Espersen, professor og daværende radio-rådsformand, som i årgang 1979 af årbogen skrev: "Bombarder hovedkvarteret. Bryd monopollet". (s. 5. Danmarks Radio Årbog 1979).

Under indtryk af Maos tanker og i lyrisk stil udbreder den daværende radio-rådsformand sig dér om de principielle spørgsmål om, hvorvidt det er godt at have folkelige elementer til at bestemme med over DR. Og han tøver ikke med at tage blomstrende vendinger i anvendelse:

"Der er dem, der mener, at vor opbygning er for bureaukratisk til, at vi hurtigt kan reagere på nye tanker og gode forslag.

Det er kort sagt dem, som finder, at haven er uegnet til fremdrift af visse blomster og urter, som med ændrede vækstvilkår ville spire frem.

Jeg mener, at deres kritik er væsentlig, og at deres motiver er forståelige".

I en kort anmeldelse kan vi naturligvis her hverken give os til at diskutere med Persson eller med Espersen. Det er ikke meningen. Og det er heller ikke meningen at påvise, at den enes niveau og standpunkter m.m. er mere attraktive end den andens. Det er ikke vort ærinde. Vi kan ikke engang sige, at vores sammenligning er indfriet for en vis perfidi, fordi vi ikke yder de citerede retfærdighed. Det vi bare vil pointere med det lille hurtige eksempel er såmænd årbøger-nes fortræffelige kildeværdi. De giver os et kulturelt og socialt billede af den tid, de indgår i, uden at de selv fremstiller andet end, hvad der foregives at være repræsentative indlæg i den mere diplomatiske udgave af diskussionerne om vort samfunds mediepolitik. Det må vel siges at være et scoop.

Set i forhold til tidligere årbøger, er det påfaldende, at bogens svaghed er manglen på idépolitiske visioner, som modsvar til pop og reklame. Dermed udtrykker bogen ganske ufrivilligt DR's aktuelle sårbare position.